

Zamčeno? Odemčeno!

Podzemní období je v jihlavském Muzeu Vysočiny vyhrazeno výstavě s originálním názvem „Zamčeno? Odemčeno!“

Lidé již od pradávna mají potřebu chránit své obydlí i svůj majetek před nezvanými hosty. A právě tomuto nikdy nekončícímu lidskému úsilí je věnována zmiňovaná výstava. V čase od 30. září do 20. listopadu se budou moci návštěvníci ve výstavním sále a v přilehlém mážhausu potěšit pohledem na řadu zajímavých exponátů, které představí historii i současný stav zabezpečovací techniky. Trojrozměrné předměty na výstavě doplňuje rovněž řada odborných textů a dokumentů. Výstava je pořádána ve spolupráci s PATROL group s.r.o. a s firmou Trezorservis Jakubík.

Muzeum Vysočiny Jihlava ukrývá ve svých depozitářích mnoho pozoruhodných předmětů. Některé z nich překvapí dokonce i odborníky. Taková situace nastala i nyní, kdy se z depozitářů vybíraly exponáty na tuto výstavu - znalci potvrdili, že se muzeum opravdu má čím pochlubit. K vidění budou zámky středověké i moderní, klíče z období gotiky, barokní cechovní truhlice, dřevěný zámek z 19. století, trezor z období první republiky a množství dalších předmětů.

Jihlavská firma PATROL group všem zájemcům předvede širokou nabídku svých služeb a zároveň seznámí s moderními trendy v zabezpečovací technice. Představí také výsledky své práce, např. elektronické zabezpečení objektu Vily Tugendhat v Brně.

Výstava je připravována pod odborným dohledem Josefa Jakubíka, jihlavského soudního znalce se specializací na trezory a zámky. Jeho firma Trezorservis se výstavě také zúčastní, zapůjčí zámky z průběhu celého 20. století a poskytne odbornou literaturu i dobové prospekty.

Výstavu dále doplní současní výrobci se svým rozmanitým sortimentem produktů, jako je například TOKOZ a.s. ze Žďáru nad Sázavou, ASSA ABLOY (dříve FAB) či v neposlední řadě firma HOBES, náš největší výrobce zámků do dveří.

Martin Kos

Foto: Ingrid Kotenová - MVJ

Z konzervátorské dílny

Představujeme nové rubriky...10

Z Pamíru

Výstava fotografií z cest Tomáše Hruše...4

EDITORIAL

Způsob tohoto léta

Na onu již téměř zlidovělou větu „Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným“ si vzpomenu vždy v létě nebo když se mi zdá, že věci se neubírají tím směrem, který právě já považuji za ten správný, a proto žádoucí.

Dodnes si nejsem úplně jistý tím, co pan Vančura ve svém jazykově tak těžko uchopitelném, dějově vlastně poloprázdném, ale poetikou přeplněném příběhu, touto větou přesně myslel. Ale jsem vděčný panu Menzelovi za to, jak tuhle novelu převedl na plátno bravurně jednoduchým způsobem; i za to, že mě ve věku pubertálním právě tímhle filmem přesvědčil, že povinná četba se dá číst i dobrovolně a že to stojí za to. Že to může být takové to čtení, které zhlátáte během jediné prázdninové noci, a ráno se vznášíte myšlenkami někde mimo běžný prostor a čas.

Tento film a kniha způsobily, že příliš nejásám, když začíná léto, a naopak ožívám, když začíná školní rok. Léto mám totiž díky panu Vančurovi už navždy spojené s marnou snahou třech kamarádů o získání přízně krásné schovanky kouzelníka Arnoštka a s tesklivou poezií deštivého léta, kdy je všechno jinak, než by být mělo.

Nechápejte však, prosím, můj ne zcela pozitivní vztah k prázdninovému a dovolenkovému období nějak nihilisticky. Rozumím tomu, že pracující si chtějí odpočinout, děti povyrazit a cestovní kanceláře vydělat. Ani jedné z těchto skupin také splnění jejich přání nechci upírat.

Léto může zkrátka prožívat každý jinak: někdo poeticky, někdo pracovně, jiný s adrenalinem a někdo ho „neprožívá“.

Ledacos z toho, jak léto prožijeme, můžeme sami ovlivnit: dovolenou si vybereme podle svého vkusu a zabalíme dle svých potřeb. Ale stačí málo a všechno je jinak: zapomenutý pas nebo neumyté ovoce a naše plány jsou rázem pryč. Stačí i obyčejný déšť a „způsob léta“ se změní na nešťastný.

Páně Vančurův (a Menzelův) příběh ale i na tohle dává odpověď: ať už máte rádi léto nebo jste spokojeni, že konečně začne podzim, ať už se vám tohle (a každé jiné) léto líbí nebo ho považujete za nešťastné, zkuste to brát s nadhledem.

Foto: Pavel Bezděčka - MVJ

Protože ať už vnímáte léto jako šťastné nebo nešťastné, je vždycky dobré mít pár kamarádů, s kterými si můžete popovídat o smyslu existence a o ženské kráse, dát si s nimi sklenku vína, utopence s cibulí nebo doutník uprostřed řeky. Ono ani tak nezáleží na ročním období a na tom, jak je vydařené, ale na lidech, které máte kolem sebe...

Karel Malý

VÝSTAVY A AKCE

Výstava „Ohrožené památky Vysočiny“

Od 24. listopadu nabídne Muzeum Vysočiny Jihlava návštěvníkům ke shlédnutí putovní výstavu s názvem Ohrožené památky Vysočiny. Výstavu připravili pro letošní rok pracovníci Územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči (PhDr. Martina Veselá, Mgr. Bc. Irena Tobiášková, Ing. arch. Martina Gregorová, Lucie Herbricková a Roman Staněk) a výstava v průběhu sezóny již prošla několika objekty, které má toto pracoviště ve své správě. Výstava na řadě panelů informuje o současné podobě a leckdy pohnutých osudech několika vybraných památek v našem kraji. Většina z nich, jak název výstavy napovídá, je ve velmi špatném stavu a mnohdy o jejich existenci a hodnotě nevědí ani v nejbližším okolí. Na jejich zchátralosti se podepsalo obvykle více faktorů – nevyjasněné majetkové vztahy a různé spekulace v souvislosti s restitučními řízeními, dlouhodobě zanedbávaná péče i nejasné představy o tom, k čemu se v dnešní době vůbec dají využít a zdali má tak vůbec smysl je

opravovat. Za takových okolností na nich bez větších překážek dál tiše hlodá zub času a pro mnohé z nich již začaly odtikávat poslední momenty jejich existence...

Starost o historicky cenné stavby je nejen finančně náročná ale hlavně je nikdy nekončícím procesem, který by si měly mezi sebou generace vlastníků poctivě předávat. Že je to možné a že lze za určitých okolností zachránit i objekt na první pohled odsouzený k zániku, dokládají také panely s ukázkami pozitivními – památkou rekonstruovanou a památkou, u které rekonstrukce právě probíhá.

Výstava, která může na někoho působit pochmurně a pro někoho se může naopak stát zajímavou výzvou, bude v jihlavském Muzeu Vysočiny k vidění až do 15. ledna 2012.

Ludmila Moržolová

Historické kočárky Miloslavy Šormové

V třešťském muzeu můžete od 9. září do 27. listopadu navštívit výstavu historických dětských kočárků ze soukromé sbírky paní Miloslavy Šormové z Roztok u Prahy, dlouholeté sběratelky kočárků rozličného stáří a stylů. Spolu s manželem vytvořili velmi hodnotný soubor z období 1880-1980. Všechny kočárky jsou navíc citlivě zrestaurované a opatřené dobovými doplňky.

Naši předkové své děti ven příliš nebrali. Pokud to bylo nutné, nosili je v náručí, v nůši a v různých úvazech na svém těle. Jindy je jednoduše přiložili k jinému nákladu na trakař, vozík či kolečko.

První opravdový dětský kočárek patentovali Angličané v roce 1853. V začátcích to byly košatinky nebo celodřevěná vozítka tažená koňmi, případně psy, což nebylo zrovna nejbezpečnější. Jako mnohem stabilnější se ukázal kočárek tlačný.

Časem i kočárky začaly podléhat módě. Velmocí na výrobu dětských kočárků se stalo Německo. Továrny maminkám nabízely katalogy s nepřeberným množstvím kočárků rozličného provedení a z nejrozmanitějších materiálů. K výrobě se v průběhu let používalo proutí, dřevo, plech, karton, plast, textil a další.

Nezapomeňte proto v podzimních měsících zavítat do třešťského muzea, otevřeno máme od úterý do neděle (včetně svátků). Potěšíte se, zavzpomínáte a zjistíte, že se nám ta móda s drobnými obměnami stále opakuje.

Milina Matulová

Foto: Milina Matulová - MVJ

Foto: Pavel Bezděčka - MVJ

Fotografická soutěž Photographia Natura 2011

Muzeum Vysočiny Jihlava vyhlásilo již osmý ročník populární fotosoutěže, jejímž tématem jsou letos „**Kameny – skály – krystaly**“.

Uzávěrka příjmu fotografií bude v pátek 11. listopadu 2011. Fotografie posílejte na adresu: Muzeum Vysočiny Jihlava, přírodovědné oddělení, Masarykovo nám. 55, 586 01 Jihlava případně odevzdejte v pokladně muzea. Na obálku vždy napište čitelně heslo FOTOSOUTĚŽ.

Podmínky soutěže a přihlašovací formulář najdete na www: http://muzeum.ji.cz/str.php?parent_id=1&&id=1&&lang=cz nebo si můžete vyzvednout na pokladně muzea. Další informace podá Pavel Bezděčka, tel.: 567 573 894, mob.: 724 285 355, e-mail: bezdecka@muzeum.ji.cz

Co nám nosil Ježíšek aneb vánoční dárky v průběhu XX. století

Předvánoční a hlavně vánoční čas je i časem vzpomínání. Vzpomínkami se bude zabírat i letošní vánoční výstava, která bude jakýmsi návratem do minulého století. Po jednotlivých desetiletích budeme sledovat rozmanitost, originalitu i nákladnost vánočních dárků pro děti i pro dospělé, které byly pro dané období typické. Dárky pak budou na výstavě doplňovat další trojrozměrné i dvojrozměrné předměty a krátké informační texty, které návštěvníkům představí převratné a mnohdy tragické 20. století z netradičního „všednodenního“ pohledu.

V letošním roce se do vánoční výstavy zapojí rovněž místní květinářství, která představí ukázkové vánoční dekorace pro potěšení oka i pro inspiraci k vlastní tvorbě.

Návštěvníci se již nyní mohou těšit na dětské výtvarné práce na vánoční téma, na tvořivé dílny, na předvánoční čtení pro děti a na další překvapení, která přece jen k času Vánoc neodmyslitelně patří...

Vánoční výstava začíná slavnostní vernisáží 1. prosince a potrvá do 8. ledna 2012.

Dana Oberreiterová

Neučiníš sobě rytiny. Evangelické umění toleranční doby 1781-1861

Letos 27. října uplyne na Moravě 230 let od vydání tolerančního patentu císařem Josefem II. Mezník hlubokého významu ukončil 150 let katolického myšlenkového i fyzického útlaku protestantské části společnosti, která před katastrofou na Bílé hoře představovala jasnou většinu. Nádech svobody věrovyznání se tehdy okamžitě projevil nejen veřejným přihlašovaním se dosud skrytých evangelíků ke

staré víře otců, ale také rozkvětem evangelického umění v širokém záběru od lidového umění až po díla profesionálních umělců.

Toto téma zpřítomňuje výstava uvozená slovy biblického přikázání „Neučiníš sobě rytiny“. Výstava je dílem velikého množství lidí, z nichž je nezbytné jmenovat především jejího hlavního autora a znalce české společnosti osvětského období PhDr. Sixta Boloma z Historického ústavu Masarykovy univerzity v Brně.

Návštěvníci se na výstavě mohou seznámit prostřednictvím tří desítek panelů se základními rysy evangelického umění po roce 1781, ale zejména si mohou prohlédnout reprezentativní soubor dvoj- a trojrozměrných originálních předmětů zapůjčených speciálně pro jihlavské muzeum z široké řady muzeí, farních sborů, z Ústředního archivu Českobratrské církve evangelické v Praze a od soukromých osob. Svěbytné umělecké projevy provázely naše evangelíky od kolébky až po hrob. A to doslova a do písmene. Na výstavě je proto možné prohlédnout si malovanou kolébku, kterou v roce 1806 přivezl na Moravu z Uher evangelický farář sborů helvetského vyznání Benjamin Kiss mladší, ale i litinové evangelické náhrobky, tzv. nekříže z hřbitova v Blažkově. Pomyslný prostor mezi nimi tvoří ukázky protestantských tisků, jako je česká protestantská Abeceda z roku 1782, unikátních rukopisů z fondů Galerie a muzea v Poličce, akvarelů na papíře (např. Zjevení Janovo) i podmalieb na skle, architektonických plánů modliteben (Humpolec a Veselí), jedinečný model evangelické modlitebny z Veselí, který byl vytvořen pro Národopisnou výstavu československou v Praze roku 1895, či dobové církevní nádoby. Výjimečným kouskem jsou vyřezávané dřevěné dveře s kalichem z obce Široký Důl na Poličsku či zvon z mlýnu Drdáku na Telečsku, který podle lidové tradice svolával toleranční protestantská shromáždění. Právě tento zvon výstavu symbolicky otevírá. Přijdete ho znovu rozeznít?

Radim Gonda

Z Pamíru

Od 21. listopadu až do konce letošního roku můžete shlédnout v prostoru Kavárny Muzeum výstavu fotografií Tomáše Hruše nazvanou prostě „Z Pamíru“.

Fotografie pocházejí z expedice na Pik Karla Marxe (6734 m) v pohoří Pamír na území Tádžikistánu. V roce 2008 se čtyřčlenná skupina horolezců podařilo jako prvním Čechům na Pik Karla Marxe vystoupit. Vystavené snímky pocházejí jednak z vlastního výstupu, ale také z údolí řeky Pjandž, která zde tvoří tádžicko-afghánskou hranici. Další skupina fotografií je z Dušanbe, hlavního města Tádžikistánu. Snímky zachycují jak hory a horolezecké aktivity, tak i laskavé lidi z kišlaků v údolích - a také jejich krásné děti.

Autor, vysokoškolský pedagog z Liberce, je ve volných chvílích cestovatelem, jemuž učaroval asijský kontinent a v něm zejména hory bývalého Sovětského svazu. Kromě Pamíru, který navštívil již tři-

Foto: Tomáš Hruš

krát, můžete na jeho webových stránkách <http://hrus.wordpress.com> nalézt popisy zimních výprav do hor Polárního Uralu a Sibíře, ale také do Vietnamu či na exotický Madagaskar.

Jiří Juříčka

TOP EXPONÁT

Středověká monstrance

Foto: Pavla Starůstková - MVJ

Archeologická sbírka MVJ skrývá ojedinělý nález středověké monstrance. Do muzejních sbírek byla odkoupena v roce 2005 od pana Vítězslava Vítковиče, který ji našel v lese nedaleko kaple U sv. Antonína u Vyskytné nad Jihlavou. Byla vyrobena z kovové slitiny, v níž převažuje měď, a následně celá pozlacená. Středověký řemeslník liturgický předmět poskládal z několika dílů: základnu tvoří čtyřlaločná patka, do ní je vrchní díl napodobující gotickou architekturu s obdélnou schránkou na hostii. Otvory ve schránce byly původně překryty plátky slídy, z nichž se nám dochovalo jen několik fragmentů. Výplň schránky, pravděpodobně zlatá lunula pro hostii a svrchní středověké zakončení monstrance (snad v podobě sošky světce), se nedochovaly. Vzhledem k celkovému pojetí výroby monstrance, absenci jakýchkoliv stop po pozdějších úpravách a mladších značek či punců, se historici umění přiklání k názoru, že byla vyrobena v průběhu 15. století a nedlouho poté i nedaleko cesty z Jihlavy do Pelhřimova ztracena nebo záměrně uložena do země. Snad se jednalo o dočasné ukrytí předmětu ukradeného v některém z jihlavských kostelů, ke kterému se zloděj nestačil vrátit. Možná monstranci ztratil kněz prchající před husitskými vojsky v 15. století nebo před Švédy za třicetileté války. Ačkoliv celý příběh „rounecké“ monstrance asi nikdy znát nebudeme, můžeme se čas od času na příležitostných výstavách kochat pohledem na její krásu.

David Zimola

UDĚLAU JSMĚ

Zámecké stříbro z Luk nad Jihlavou

Muzeum Vysočiny Jihlava připravilo pro své návštěvníky opravdovou lahůdku. V rámci Muzejní noci 2011 byla slavnostně zpřístupněna dlouhodobá výstava „Zámecké stříbro z Luk nad Jihlavou“, která zahajuje nový atraktivní expoziční cyklus „Muzejní poklady“.

Foto: Jan Černo

V roce 1864 se majitel louckého panství Viktor Emanuel Widmann-Sedlnitzky oženil s ruskou kněžnou Annou L. Lazarevovou, která si jako součást svého bohatého věna přivezla do Čech i vystavený stříbrný stolní servis, představující kvalitní ukázkou francouzského empírového stříbrnictví, jakých není v tuzemských sbírkách mnoho. Stolní soubor vyrobil v letech 1809–1819 v Paříži Mars Augustin Lebrun. V roce 1948 byli Widmannové vyhnáni, celý majetek zkonfiskován a cenný mobiliář rozptýlen. Dnes se předměty nacházejí v osmi zámeckých objektech.

Stříbrný stolní soubor ze zámku v Lukách nad Jihlavou byl jako konfiskát v roce 1954 předán do správy jihlavského muzea.

Některé části servisu byly již v minulosti vystavovány, v reprezentativní podobě včetně koženého cestovního kufru je však soubor představen veřejnosti až nyní.

Celý komplet louckého zámeckého stříbra odborně ošetřila konzervátorka muzea Mgr. Sylva Holendová. Odstranila letité nánosy prachu, vyčistila stříbrné i skleněné prvky a zkompletovala jednu poškozenou karafu. Dvoupatrový kufr na přepravu servisu byl zbaven nečistot a nestylové novodobé petlice, kožené části byly napuštěny konzervační směsí, vnitřní plochy kufru z jelenice prodělaly čištění suchou cestou. Konzervátorský zásah zvýraznil i zbytky dochovaných pečetí a poštovních nálepek.

Výstava je umístěna do komorního prostředí rekonstruované výstavní místnosti, přístupné z arkád muzejního domu Masarykovo nám. 57/58.

Zřizovatel muzea Kraj Vysočina podpořil projekt neinvestiční dotací ve výši 200 000,- Kč („Klenotnice muzea – vybavení nových výstavních prostor“).

Pavel Jiráček

Geologický seminář AMG 2011

Muzeum Vysočiny Jihlava připravilo ve dnech 19.-22. září 2011 Seminář geologů muzeí České a Slovenské republiky. Akce se konala pod patronátem AMG a s finanční podporou Ministerstva kultury. Muzejní geologové si na semináři vyměnili zkušenosti a informace o novinkách ze svých pracovišť, vyslechli také několik odborných přednášek o geologii a mineralogii Vysočiny. Na terénních exkurzích se seznamovali s horninami, minerály a geologickými jevy, které z Vysočiny dělají jednu z geologicky nejpestřejších oblastí v ČR.

Karel Malý

Foto: Eva Charvátová - MVJ

První seminář pro pedagogy

V rámci projektu „Za poznáním a vědou do muzea aneb rozvíjíme klíčové kompetence v muzeu“, který je spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu a rozpočtu ČR, proběhl 26. srpna 2011 na půdě jihlavského gymnázia první z řady připravovaných seminářů pro pedagogy, k jejichž realizaci jsme se jako instituce v projektové žádosti zavázali.

Seminář probíhal v dopoledních hodinách v příjemné atmosféře a zúčastnilo se jej 24 pedagogů. Na úvod byli účastníci semináře seznámeni s vlastním projektem a se všemi aktivitami a možnostmi, které nabízí. Na základě předložených pracovních listů, anotací a metodik byli pedagogové informováni o všech již hotových i ještě připravovaných muzejních a terénních pro-

gramech, dále o nabízených e-learningových lekcích a především o studentských vědeckých projektech, o které projeví největší zájem. Představeny byly i další plánované aktivity – jako jsou semináře pro pedagogy i studenty, webové stránky, studentská vědecká konference a výstava zpracovaných vědeckých prací v prostorách muzea.

V další části semináře se přednášející zaměřili především na studentské vědecké projekty a na to, jak studentům pomoci při jejich prvních pokusech o tvorbu odborných prací. Podrobněji se hovořilo také o zásadách odborné komunikace, o správném zadávání témat odborných prací, o zdrojích odborných informací a rovněž o odborné garanci (radě a pomoci), kterou může naše muzeum studentům prostřednictvím svých pracovníků poskytnout. Bezesporu zajímavou tečkou bylo vystoupení studenta Petra Stöhra s prezentací své vlastní odborné práce, kterou realizoval právě pod odborným vedením ředitele jihlavského muzea a se kterou obsadil 2. místo v celostátním kole soutěže SOČ. Odpovídal také na dotazy týkající se samotného průběhu práce, co vše pro to musel udělat a co nového si vyzkoušel.

Závěrečná diskuze se zaměřila jak na další možnosti spolupráce školy a muzea při aktivizování studentů pro vědeckou práci, tak také na způsoby a formy přihlášení se na muzejní a terénní programy a na získávání dalších informací o aktivitách projektu.

Vzhledem k zájmu pedagogů budou v dohledné době připraveny a realizovány podobné semináře i pro vybrané studenty. Pozitivní ohlas ze strany jednotlivých učitelů i ze strany vedení školy je pro nás potěšujícím zjištěním a potvrzením toho, že příprava a následná realizace podobných, pro muzeum zatím nevyzkoušených aktivit, má svůj smysl a že jsme jako instituce schopni takové aktivity výhledově uskutečňovat.

Ludmila Moržolová

Foto: Ludmila Moržolová - MVJ

Výstava hub

Letošní výstava hub konaná ve spolupráci s Mykologickým klubem Jihlava proběhla ve dnech 16.–18. září 2011. Přestože suché počasí naznačovalo, že rostlých hub bude na výstavě málo, nakonec bylo k vidění přes 200 druhů. Živé houby byly doplněny suchými exempláři chorošů ze sbírek Muzea Vysočiny Jihlava a tak se podařilo prezentovat 416 druhů hub.

Jako každoročně byl velký zájem i o houbařskou poradnu, kterou zajišťovali Ing. Burel, Ing. Brom a paní Pauzarová. V pátek 16. září se v rámci výstavy uskutečnila přednáška JUDr. A. Víta na téma „Houby v kuchyni“. Výstava byla doplněna fotografiemi z celostátní soutěže „Houby ve fotografii“. Zájemci si mohli vyzkoušet své znalosti hub v malém kvízu, kdy měli k fotografiím přiřazovat jejich názvy. Celkem výstavu navštívilo 614 návštěvníků.

Eva Charvátová

Foto: Eva Charvátová - MVJ

Příběh kapky – putovní výstava o Jaroslavu Heyrovském

Vědci z Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR připomínají prostřednictvím putovní výstavy široké laické veřejnosti život a vědeckou práci Jaroslava Heyrovského, dosud našeho jediného držitele Nobelovy ceny za chemii. Myšlenka uspořádat tuto výstavu se zrodila v roce 2008 a jejím cílem bylo připomenout veřejnosti 50. výročí udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému (10. prosince 1959). V letech 2009 až 2011 byla výstava dosud instalována v Pardubicích, Brně, Praze, Olomouci a Ostravě. Možnost navštívit některou ze sedmi různých instalací již tak mělo okolo 6750 návštěvníků.

Putovní výstava má tři části: první část expozice je tvořena sadou dvanácti panelů, které s využitím fotografií a dokumentů přibližují návštěvníkovi život a vědeckou práci Jaroslava Heyrovského. Rodinou Heyrovských byly k pořízení kopií zapůjčeny fotografie z rodinného alba, z nichž některé nebyly dosud na veřejnosti prezentovány. Řada fotografií, diapositivů a písemných materiálů z archivu ústavu ilustruje výzkumnou práci J. Heyrovského a jeho týmu.

Druhou část expozice tvoří přístroje (vývojová řada 10 přístrojů tzv. polarografů), skleněné polarografické nádoby, diapositivy, se kterými polarografisté přednášeli, ukázky knih a publikací o po-

larografii v různých světových jazycích i několik polarografických kuriozit.

Filmy zhotovené v 50. a 60 letech dokumentující Heyrovského výzkum jsou zájemcům promítány v části expozice ve formě nekonvenčních smyček.

Květa Stejskalová, Karel Malý

Foto: Karel Malý - MVJ

Zbyněk Zronek - „V zahrádce Armidině“

Foto: Martin Kos - MVJ

V Kavárně Muzeum na Masarykově náměstí 55 v Jihlavě jsme v průběhu září měli možnost navštívit prodejní výstavu obrazů a obrázků Zbyňka Zronka.

Tento nepřehlédnutelný a nezapomenutelný bývalý konzervátor jihlavského muzea se v srpnu 2011 dožil čtyřiceti šesti let. Návštěvníci muzea znají výsledky jeho mravenčí práce z expozic i výstav, jeho rukama prošlo množství sbírkových předmětů a exponátů, kterým vrátil jejich zašlou krásu.

Zbyněk svými díly opět nezklamal, představil líbivá a milá zátiší, tak podobná pracím holandských mistrů v 17. století. Jsou to krásné a technicky téměř dokonale namalovaná zátiší, objekty potěchy pro lidské oko i mysl. Typickou autorovou „úchylkou“ je doplnění kompozice o malého broučka, jahůdku či jinou drobnost přitahující náš pohled.

Pokud je mi dovoleno hodnotit, malba v podání Zbyňka Zronka se vyvíjí, je stále preciznější a propracovanější. Jeho občasně výstavy mi dávají za pravdu, již nyní se těším na další autorovo odhalení své tvorby.

Myslím, že nejsem sám, kdo Zbyňkovi přeje dobré oko, pevnou ruku a hlavně mnoho let se svým oblíbeným koníčkem.

Martin Kos

Jak dostat letiště do obýváku...

V Muzeu Vysočiny Jihlava proběhla výstava plastických modelů nazvaná „Jak dostat letiště do obýváku“ s podtitulem „40 let plastického modelářství v Československu“. Výstava se konala od soboty 16. července do neděle 4. září tohoto roku a jejím spolupředatelem byl Klub plastických modelářů Jihlava o.s.

Výstava prezentovala vývoj plastického modelářství v Československu a také přímo v Jihlavě za posledních 40 let. Své modely letadel, bojové techniky, lodí, dále pak výjevy z dějů zvané dioramata a různé figurky zde představili členové Klubu plastických modelářů Jihlava. Všechny 200 modelů bylo dopodrobna a zcela věrně zhotoveno.

Kromě modelů a ukázek z činnosti místního klubu plastických modelářů se zde objevilo také několik unikátů – např. historická stavebnice letadla z Velké Británie ze čtyřicátých let minulého století, vystřelovací sedačka ze stíhačky MiG-21 a byl promítán jedinečný záznam besedy s veterány RAF plk. Gablechem a plk. Bočkem.

Součástí výstavy byla i výtvarná soutěž pro děti, která již byla vyhodnocena. Vítězové byli odměněni kompletním plastickým

Foto: Dana Oberreiterová - MVJ

modelem včetně lepidla a barev. V jednotlivých kategoriích zvítězili: František Neuman z Okřešic u Třebíče, Adam Vašíček z Jihlavy a Ferdinand Kacler z Rožnova pod Radhoštěm.

Petr Šourek

PUBLIKUJEME

V této rubrice chceme čtenáře seznamovat s novými publikačními aktivitami pracovníků našeho muzea. Chceme tím přispět k bourání vžitých představ z minulosti, že muzejníci jsou tiché nenápadné bytosti skryté v šeru depozitářů. Chceme ukázat, že muzejníci jsou naopak všestranné bytosti, publikující jak výsledky vlastních výzkumů, tak i populárně naučné články a jiné literární „poklesky“. Představíme zde formou citací vždy nejnovější příspěvky, které vyšly za poslední čtvrtletí. Pouze v tomto čísle, neboť začínáme, shrneme vše, co pracovníci muzea publikovali od počátku roku 2011.

LEDEN – ZÁŘÍ 2011:

- Bezděčka P. 2011: Ohlédnutí za loňskou výstavou Photographia Natura 2010. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 4.
- Bezděčka P. 2011: Příroda v březnu. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 7.
- Bezděčka P. 2011: Kdo to byl Edvard Herold. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 15–17.
- Bezděčka P. 2011: Křehká poselství jara. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 20–23.
- Bezděčka P. 2011: Osud ondatry pižmové. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 26–27.
- Bezděčka P. 2011: Zamyšlení o jarním neklidu a toulání. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 32–34.
- Bezděčka P. 2011: O zemských červech. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 22–24.
- Bezděčka P. 2011: Skromný velikán. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 25–27.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: Mravenci Příbyslavska a okolí 10. Mravenec obrovský *Camponotus herculeanus*. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 24–25.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: *Leiobunum limbatum* – nový sekáč (Opiliones) pro Slovensko (*Leiobunum limbatum* – a new harvestman (Opiliones) for Slovakia). – *Folia faunistica Slovaca* 16 (1): 31–34.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: First record of the myrmecophilous fungus *Rickia wasmannii* (Ascomycetes: Laboulbeniales) in Slovakia. – *Folia Faunistica Slovaca*, 16 (2): 71–72.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: Potřebují mravenci management mokřadních lokalit? – p. 88. In.: Sborník referátů Mokřady a klimatická změna, Konference ke 40. výročí Ramsarské úmluvy. Blansko, 2.–5. února 2011, 127 pp.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: Horské druhy mravenců *Formica* s. str. v České republice. – p. 35. In.: Bryja J., Řehák Z. & Zukal J. (eds): Zoologické dny Brno 2011, Sborník abstraktů z konference 17.–18. února 2011, 282 pp.
- Bezděčka P., Bezděčková K., Vepřek D. & Přidal A. 2011: Žahadloví blanokřídílí vybraných lokalit Zdounské brázdy. – Pp. 1. In.: Dvořák L., Hrček J. & Erhart J. (eds) Sborník z konference „Blanokřídílí v českých zemích a na Slovensku, 7. setkání, České Budějovice 16.–17. června 2011“, 15 pp.
- Bezděčka P. & Bezděčková K. 2011: Nové, zapomenuté a málo užívané metody sběru mravenců. – Pp. 3. In.: Dvořák L., Hrček J. & Erhart J. (eds) Sborník z konference „Blanokřídílí v českých zemích a na Slovensku, 7. setkání, České Budějovice 16.–17. června 2011“, 15 pp.
- Bezděčka P., Bezděčková K., Holec M. & Roušar A. 2011: *Trogulus closanicus* – nový sekáč (Arachnida: Opiliones) pro Českou republiku (*Trogulus closanicus* – a new harvestman (Arachnida: Opiliones) for the Czech Republic). – *Klapalekiana*, 47: 1–3.
- Bezděčková K. 2011: Netopýři na Příbyslavsku. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 28–31.
- Bezděčková K. 2011: Chrástal polní *Crex crex*. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 30–31.
- Bezděčková K. 2011: Biologická ochrana zahrádek. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 32–34.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: Mravenci Příbyslavska a okolí 9. Otročící mravenci podrodu *Serviformica*. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 24–25.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: First records of the myrmecophilous fungus *Rickia wasmannii* (Ascomycetes: Laboulbeniales) in the Czech Republic. – *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno)* (96) 1: 193–197.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: Výzkum vzácných druhů mravenců rodu *Formica*. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 7.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: Ochrana mravence rašelinného – *Formica picea* Nylander, 1846 v České republice. – p. 100. In.: Sborník referátů Mokřady a klimatická změna, Konference ke 40. výročí Ramsarské úmluvy. Blansko, 2.–5. února 2011, 127 pp.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: Největší známé komplexy *Formica rufa*. – p. 36. In.: Bryja J., Řehák Z. & Zukal J. (eds): Zoologické dny Brno 2011, Sborník abstraktů z konference 17.–18. února 2011, 282 pp.
- Bezděčková K. & Bezděčka P. 2011: Unikolonialita a superkolonialita u neinvazivních druhů mravenců. – Pp. 2. In.: Dvořák L., Hrček J. & Erhart J. (eds) Sborník z konference „Blanokřídílí v českých zemích a na Slovensku, 7. setkání, České Budějovice 16.–17. června 2011“, 15 pp.
- Nedvěd O., Pekár S., Bezděčka P., Líznarová E., Řezáč M., Schmitt M. & Sentenská L. 2011: Ecology of Arachnida alien to Europe. *BioControl* 56: 539–550.
- Gonda R. 2011: Armáda nejsou jenom zbraně. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 3.
- Gonda R. 2011: Badatelská návštěva z jihofrancouzského Bordeaux. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 8.
- Grycová–Benešová H. 2011: Představujeme se: Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Telč. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 6.
- Havlíček J. 2011: Stříbrnohutnická struska – odpad i surovina. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 1: 18–19.
- Havlíček J. 2011: Zlato v obci Stříbrné hory. – Příbyslavský čtvrtletník 10, 2: 21.
- Havlíček J. 2011: Výkaz účtu dolů na „horách příbyslavských“ z 27.1.1590. – Čtvrtletník obce Stříbrné Hory, 1: 3–6.
- Havlíček J. 2011: Olovo ve středověku a novověku. – Čtvrtletník obce Stříbrné Hory, 2: 3–8.
- Havlíček J. 2011: Světlo ve starých dolech. – Čtvrtletník obce Stříbrné Hory, 3: 3–8.
- Havlíček J. 2011: Nález středověké keramiky. – Čtvrtletník obce Stříbrné Hory, 3: 9.
- Holendová S. & Oberreiterová D. 2011: Včelaři v muzeu. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 5.
- Charvátová E. 2011: Výstava hub. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 4.
- Juříčka J. 2011: Prusíkův herbář. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 7.
- Koišová E. 2011: Nový grantový program. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 5.
- Koišová E. 2011: Byl první – Výstava u příležitosti 50. výročí letu prvního člověka do vesmíru. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 4.

- Kosová J. 2011: Ekonomické oddělení. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 6.
 Malý K. 2011: Geologická a mineralogická expozice. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 2.
 Malý K. 2011: Výstava „Zkamenělé stopy“. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 3.
 Matulová M. 2011: Sbírká judaik v třeštském muzeu. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 6.
 Matulová M. 2011: Naše ulice. – Vlastivědný sborník Třeště a okolí, Muzejní spolek Třešť, 2011: 68–70.
 Moržolová L. 2011: Hodnotím, hodnotíš, hodnotíme... – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 2.
 Moržolová L. 2011: Včeličková výtvarná soutěž. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 3.
 Moržolová L. 2011: Fyzika v muzeu. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 3.
 Moržolová L. 2011: Připomínka výročí vzniku pěveckého sdružení Campanula. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 5.
 Moržolová L. 2011: Hory shora. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 8.
 Moržolová L. 2011: A na konec... – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 9.
 Moržolová L. 2011: Výstava – foto: LIP. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 5.
 Moržolová L. 2011: A na konec... – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava 2: 9.
 Nováková D. 2011: Vánoční výstava „Čím voní vánoce“. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 5.
 Pospíchalová S. 2011: Jihlava tehdy a dnes. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 3.
 Pospíchalová S. 2011: Praotec cechu pekařů. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 8.
 Starůstková P. 2011: Kelti jdou, Kelti jdou! – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 3.
 Vaníčková Z. & Vaníček K. 2011: Výlet na Roštejn. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 2: 2.
 Kuča M., Vokáč M., Milo P. & Škrdla P. 2011: Rondel na neolitickém sídlišti u Mohelna na jihozápadní Moravě. – In.: M. Popelka & R. Schmidtová (eds.), Praehistorica XXIX, Acta Instituti Praehistorici Universitatis Carolinae Pragensis: 213–227.
 Zimola D. 2011: Soubor keramiky – přestavba Horáckého divadla v Jihlavě. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 6.
 Zimola D. 2011: Stříbrná Jihlava pošetel. – Museum Factum, Muzeum Vysočiny Jihlava, 1: 1 a 7.
 Zimola D. & Vokáč M. 2011: Archeologické výzkumy několika venkovských kostelů na Jihlavsku. – Archaeologia historica 36, 2: 431–453.

V této rubrice chceme čtenáře seznamovat s dílčími výsledky bádání, kterých pracovníci muzea dosáhli v průběhu realizovaných výzkumů archeologických, historických či přírodovědných. Mnohé z těchto dílčích výsledků bývají často dosaženy mimo vlastní cíle prováděného výzkumu, a proto bývají mnohdy překvapivé a zajímavé, jako je tomu například v případě nálezů ektoparazitických hub na tělech mravenců, o nichž zde referují kolegové z přírodovědného oddělení.

BÁDÁME...

1. ČÁST

Objev parazitické houby *Rickia wasmannii* Cavara, 1899

V rámci dvou našich grantových projektů zaměřených na mravence rašelinného (DE07PO4OMG009 MK ČR) a na mravence v muzejních sbírkách ČR (VaV SP/2d4/23/07) jsme v průběhu pěti let navštívili mnoho přírodně významných lokalit naší republiky. Zde jsme zkoumali skladbu mravenčích společenstev, u některých druhů jsme také sledovali jejich biologii a chování. Na dvou lokalitách, Sedlec u Mikulova (na Moravě) a Vysoké Mýto (v Čechách), jsme na tělech mravenců z rodu *Myrmica* našli zvláštní útvary připomínající skleněná vlákna nebo podlouhlé krystalky soli (viz obrázek). Teprve v muzeu pod mikroskopem se ukázalo, že se jedná o plodnice hub. Po dlouhém, ale vrchol-

ně napínavém bádání v početných literárních zdrojích a na internetu jsme usoudili, že by se mohlo jednat o ektoparazitickou houbu *Rickia wasmannii*, která byla dosud známa jen z několika zemí jižní Evropy a z poměrně nedávných nálezů v Rumunsku a Maďarsku. Následně jsme tento problém konzultovali s jedním z předních evropských odborníků na parazitické houby žijící na hmyzu, dr. W. Rossim z Itálie. Tento znalec naší determinaci potvrdil. Tak jsme, jako vedlejší produkt našeho myrmekologického výzkumu, objevili pro naši republiku novou parazitickou houbu žijící výhradně na tělech mravenců rodu *Myrmica*. Následně jsme prověřili několik tisíc vzorků mravenců tohoto rodu uložených ve sbírce našeho muzea i ve sbírkách jiných institucí. Ani v jednom případě jsme však houby *Rickia wasmannii* nenašli, což potvrzuje hypotézu o současném šíření tohoto organismu do střední Evropy. O tom svědčí i další nález houby *Rickia wasmannii*, který se nám podařil na východním Slovensku, nedaleko hranic s Polskem.

LITERATURA:

- Bezděčková K. a Bezděčka P. 2011: First records of the myrmecophilous fungus *Rickia wasmannii* (Ascomycetes: Laboulbeniales) in the Czech Republic. Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno) 96(1): 193–197.
 Bezděčka P. a Bezděčková K. 2011: First record of the myrmecophilous fungus *Rickia wasmannii* (Ascomycetes: Laboulbeniales) in Slovakia. Folia Faunistica Slovaca, 16 (2): 77–78.

Pavel Bezděčka a Klára Bezděčková

Foto: Pavel Bezděčka - MVJ

Z KONZERVÁTORSKÉ DÍLNY

1. ČÁST

V této rubrice Vás budeme pravidelně informovat o práci konzervátorů a preparátorů, kteří, ač nevidění a neslyšení, patří k nejdůležitějším pracovníkům všech muzejních institucí. To oni zachraňují a udržují historické předměty, archeologické nálezy a přírodniny. To jejich um a dovednost můžete obdivovat v muzejních expozicích.

Náhrobní kámen

V lapidáriu našeho muzea se od roku 2006 nachází náhrobní kámen z počátku 18. století, který byl našimi pracovníky archeologického oddělení nalezen a vyvednut v rámci záchranného archeologického výzkumu bývalého hřbitova u kostela sv. Jakuba Většího v Jihlavě. Náhrobní kámen se nacházel v suti v blízkosti barokní kaple Panny Marie Bolestné.

Důvodem jeho uložení ve zdejších muzejním lapidáriu je záchrana této významné jihlavské sepulkrální památky.

Náhrobní kámen o rozměrech 192 x 92 x 21 cm je vytesán ze středně zrnité až drobnozrnité, muskovit-biotitové žuly. V čase nálezu byla viditelná pouze část nápisu v horní čtvrtině kamene. Zbylá část byla pokryta několikacentimetrovou vrstvou vápenné omítky a jílu. Po odborném očištění kamene byl odhalen kompletní nápis:

HIC CLARAE REQUIES
EST GRAMPUTIN ORA
VIATOR
PERPETUA UT LUX IN
CHRISTO NUNC LUCEAT
IPSI

1708 DEN 6. JUNYI 1708 6. ČERVNA

*Ve volném překladu
PhDr. Pavla Jiráka:
ZDE SLAVNĚ ODPOČÍVÁ
GRAMPUTIN. POMODLI SE,
POUTNÍČE,
ABY MU NYNÍ V KRISTU
SVÍTILO SVĚTLO VĚČNÉ.*

Vzhledem k velikosti a kvalitě náhrobního kamene lze usuzovat, že se jednalo o bohatý měšťanský rod, bližší informace se dosud nepodařilo zjistit.

Jak očištění náhrobního kamene vlastně probíhalo jsme se zeptali naší konzervátorky Mgr. Sylvie Holendové:

„Při čištění kamene je třeba použít vždy šetrné metody, které dobře odstraní povrchové nečistoty bez porušení kamene. Použi-

té prostředky nesmí mít vliv na vlastnosti a estetický vzhled kamene, a to ani v budoucnu. Neměly by se používat kapalné čisticí prostředky, protože hrozí penetrace do struktury kamene, navíc doba styku čisticího prostředku s povrchem kamene je často krátká.

Naprostě nevhodné je používání agresivních činidel typu kyseliny a zásad, protože jejich zpětné umytí nebo vymytí jejich neutralizačních produktů je náročné a není nikdy stoprocentní. Z toho jasně vyplývá, že nejjednodušší a nejbezpečnější způsob čištění kamene je omývání dostatečným množstvím vody v kombinaci s použitím mechanických prostředků.

Při čištění tohoto náhrobního kamene jsem celý povrch kamene pomocí houby opatrně namáčela čistou vodou, čímž došlo k částečnému změkčení vrstvy omítky a jílu. Větší vrstvy jsem odstranila mechanicky pomocí špachtle, zbytky vrstvy jsem rozrušila jemným poťukáváním malého kladívka. Takto uvolněné nečistoty jsem pak odstraňovala jemným silonovým kartáčem a čistou vodou. Usazeniny v zářezech jednotlivých písmen a v ornamentu jsem opakovaně smáčela čistou vodou a opatrně vyškabávala. Na závěr jsem celý kámen opakovaně splachovala dostatečným množstvím čisté vody.“

kolektiv pracovníků MVJ

Stav kamene 15.1.2008
Foto: Pavla Starůstková, MVJ

Současný stav
Foto: Rudolf Schebesta, MVJ

MUZEJNÍ SLOVNÍK 1. ČÁST

V tomto příručním slovníčku Vás chceme seznamovat se základními muzeologickými výrazy a pojmy. Většinu z nich jistě znáte a běžně používáte. Znáte však skutečně jejich význam? Jak byste třeba vysvětlili tak obvyčejný pojem jako je muzeum?

Muzeum

(musaion = chrám múz, řecky mouseion) je podle definice Mezinárodní rady muzeí stálá nevdělečná instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, vzdělání, výchovy a potěšení. Dle svého zaměření, obsahu – expozic a depozitářů – se rozlišují na všeobecná (národní či vlastivědná) muzea a specializovaná muzea (v rámci jednoho oboru). Na rozdíl od muzejních depozitářů jsou muzejní expozice přístupné veřejnosti. Institucím shromažďujícím umělecké sbírky se naopak říká galerie.

Prvním muzeem v českých zemích bylo Šeršníkovo muzeum v Těšíně. To bylo založeno již v roce 1802, dnes je však situováno v Polsku. Po něm následovalo (zajímavé, že opět ve Slezsku) Gymnazijní muzeum v Opavě, které bylo založeno v roce 1814. Jeho

následovník – současné Slezské zemské muzeum v Opavě – je tedy nejstarší muzejní institucí v České republice.

Všechna naše muzea, ať jsou zřízená státem, krajem nebo obcemi, jsou podle Zákona č. 122/2000 Sb. O ochraně muzejních sbírek správci muzejních sbírek. Sbírkové těchto muzeí jsou vedeny v Centrální evidenci sbírek.

Mezinárodní muzejní rada

Mezinárodní rada muzeí (ICOM – International Council of Museums) je mezinárodní nevládní nezisková organizace – sdružení muzeí a muzejních pracovníků. Byla založena v roce 1946 a sídlí v Paříži. Má statut konzultanta UNESCO. Mezi její činnosti patří i stanovování základních pravidel provozu internetové domény .museum.

A NA KONEC...

Víte, co se stalo před 85 lety? Nemůžete si vzpomenout? Nemusíte se obávat, nejde o test předpokládaných znalostí zásadních událostí, které změnily existenci lidstva. 14. října 1926 totiž poprvé vyšly v knižní podobě příběhy medvídky Pú. Autorem knihy je Alan Alexander Milne, známý anglický dramatik a spisovatel, ovšem bez aktivního podílu svého syna Christophera Robina a jeho plyšového zvířence by se při sepisování této knížky určitě neobešel. Postavička medvídky Pú vznikla kombinací existujícího plyšového medvěda, kterého Chris dostal k narozeninám, a medvědice baribala Winnie, kterou si malý Chris oblíbil v londýnské ZOO. Další obyvatelé Stokorcového lesa tvoří původem jak plyšáci (Klokánek, Klokanička, Ljáček, Tygr a Prasátko), tak také živí tvorové pohybující se v blízkosti spisovatelova domu (Sova a Králíček). Knižka popisuje v podstatě banální příběhy zvířátek a malého chlapce a patří mezi knihy, o kterých se hovoří jako o dětských, ale obvykle jim přijdeme na chuť až ve chvíli, kdy je jako dospělí začneme předčítat svým dětem. Řada sentencí, obrátů či formulací v nás vyvolává asociace, ke kterým se dobereme až s věkem a s nárůstem zkušeností.

Při pohledu na obyvatelé Lesa mě udivuje něco jiného - kolik charakterových typů dokázal Milne do oživlých plyšáků naskládat - lehce ovšem setrvale depresivní Ljáček, organizátor a občasný „prudič“ Králíček, oživlé perpetuum mobile Tygr, přirozený, hravý Klokánek, kterému na záda dýchá nadměrně starostlivá (mnohdy přímo otravná) Klokanička, neurotické Prasátko, které bychom s ohledem na jeho soustavné obavy ze všeho kolem měli správně označit jiným, šťavnatým (leč pro tento text naprosto nevhodným) adjektivem a intelektuální vůdce, rádce a zdroj pomoci Kryštůfek Robin. Ovšem nikdo z nich nedokáže naplnit mé představy o životě tolik jako samotný Pú. Vlídny, pohodlný, přátelský, mlsný, mazaný, požitkářský, vyrovnaný a nekonfliktní tvor v mých očích zosobňuje to, čeho bych chtěla alespoň občas ve svém životě docílit. Znáte ten pocit, kdy se dobře najíte a máte v bříšku jako v pokojíčku? Tak přesně něco

takového si vychutnat - ovšem ne v žaludku, ale na duši...

Na druhou stranu musím přiznat, že mě Pú občas rozčiluje. Tenhle medvěd rozhodně není dokonalý, ale zjevně mu to nevadí, protože si svých nedostatků není vědom nebo si je nepřipouští. Mě moje nedostatky čas od času dohání k vzteku nebo alespoň k pocitům méněcennosti. Pú nijak nemaskuje a nestydí se za to, že jeho hlavní životní cíl je naprosto přízemní - najít a pozřít neomezené množství medu a jiných dobrot. Pokud byste něco takového otevřeně prezentovali na veřejnosti (že váš hlavní cíl je nacpat si břicho), budete považováni za primitiva. A rozhodně mě také rozčiluje fakt, že ačkoliv je Pú nucen stát a pohybovat se v mírném záklonu, aby vyvážil svůj dokulata vyvinutý pupík, rozhodně si s tím neláme hlavu a netrápí se pocitů viny, že nedokáže ovládnout své chutě. Já vždycky u pultu se sladkostmi trpím jako pes - když si chci něco koupit, když si to koupím a nakonec když to pozřu...

Možná ten problém bude vězet v tom, že Pú nijak zásadně neřeší, co bude, a užívá si každou probíhající minutu. Tudiž logicky vzato pokud budu chtít alespoň na okamžik pocítit onu slast na duši, o které jsem se zmiňovala, budu muset nějaké ty půvoké rysy v sobě najít: smířit se se svými nedostatky, přiznat si, že i přízemní cíle jsou cíle a netrápit se za své požitkářství - každý máme nějaké ty chutě... A i když pohled na mou postavu někam do oblasti pasu není žádná sláva, zaklánět se přece jen ještě nemusím. Takže až vyrazím do obchodu, můžu si s klidným svědomím s Púem zabroukat:

„Láda, láda, čokoláda,
tou vždy uctíš kamaráda,
té si moje srdce žádá,
láda, láda, čokoláda...“

Vlídny a po půvoku požitkářský konec tohoto roku, vážení čtenáři.

„...tramtaráda, tramtaráda...“

Ludmila Moržolová

PŘIPOMÍNÁME

12. ŘÍJNA 1931 – 80 LET - V Rio de Janeiro byla na hoře Corcovado slavnostně odhalena majestátní socha Ježíše Krista o výšce 30 metrů. Socha byla vztyčena jako památník nezávislosti Brazílie vyhlášené roku 1822.

23. ŘÍJNA 1946 – 65 LET - Zemřel otec woodcraftu Ernst Thompson Seton, autor knihy Dva divoši. Muž, který zastával názor, že pobyt v přírodě s přáteli spojený se sportem, prací a dobrodružstvím prospěje člověku víc než vymořené moderní doby, je považován za jednoho z otců skautingu, aktivního horolezectví a trampského hnutí.

16. LISTOPADU 1971 – 40 LET - Zemřel český básník Josef Kainar, autor sbírek Nové myty, Člověka hořce mám rád či Moje blues. Některé jeho básnické texty byly zhudebněny a staly se kultovními písněmi rockových generací.

24. LISTOPADU 1991 – 20 LET - V pouhých 45 letech zemřel na následky nemoci AIDS legendární zpěvák, textař i skladatel, člen skupiny Queen Freddie Mercury.

7. PROSINCE 1941 – 70 LET - Japonské letectvo provedlo útok na americkou základnu Pearl Harbor s cílem ochromit vojenskou sílu USA. Důsledkem útoku byl vstup Spojených států do druhé světové války.

14. PROSINCE 1911 – 100 LET - Norský cestovatel Roald Amundsen dosáhl se svou výpravou jako první člověk Jižního pólu a v nevyhlášeném, leč o to úpornějším závodě porazil svého britského soupeře Roberta Scotta.

MUZEUM VYSOČINY JIHLAVA

Do 20. 11. „Zamčeno? Odemčeno!“

- výstava o vývoji zabezpečovací techniky aneb od petlice k elektronickým zabezpečovacím systémům

Do 20. 11. „Modely hradů a zámků“

- prodejní výstava papírových vystřihovacích modelů Ivana Zadražila

6. 10. – 27. 11. „Neučíš sobě rytiny. Evangelické umění toleranční doby 1781-1861“

- výstava pořádaná u příležitosti 230. výročí vydání tolerančního patentu

24. 11. – 15. 1. „Ohrožené památky Vysočiny“

- putovní výstava připravená pracovníky ÚOP NPÚ Telč informující o současném stavu a osudech vybraných památek v našem kraji

1. 12. – 8. 1. 2012 „Co nám nosil Ježíšek“

- tradiční vánoční výstava – co nám nosil Ježíšek aneb vánoční dárky v průběhu 20. století

2. 12. – 1. 1. 2012 „Photographia natura 2011“

- 8. ročník fotosoutěže spojené s výstavou tentokrát pod názvem „Kameny – skály – krystaly“

KAVÁRNA

3. 10. – 30. 10. „Unáhlenost, roztržitost a rozmar“

- výstava výtvarných prací studentek jihlavského gymnázia I. Kučerové, M. Rodové a P. Ryškové

2. 11. – 20. 11. „Od Dolnorakouské zemské výstavy po projekt NEWMARKETS aneb česko-rakouská spolupráce v oblasti cestovního ruchu“

- výstava připomínající Dolnorakouskou zemskou výstavu v roce 2009 a představující výsledky projektu na podporu cestovního ruchu NEWMARKETS

21. 11. – 1. 1. 2012 „Z Pamíru“

- výstava fotografií z cest Tomáše Hruše na méně známé vrcholy pohoří Pamír ve střední Asii v Tádžikistánu

PŘEDNÁŠKY A JINÉ AKCE

- konají se vždy v 17.00 v Malovaném sále v Muzeu Vysočiny Jihlava

11. 10. přednáška „Evangelické umění toleranční doby (1781-1861)“

15. 10. přednáška „Kodexové houby“

18. 10. přednáška „Cesta tolerančního patentu z roku 1781 tak jak ji neznáme“

Každé pondělí v říjnu probíhá od 16.00 do 17.00 v Muzeu Vysočiny Jihlava podzimní mykologická poradna.

22. 11. přednáška „Vzpomínky na UFO“

29. 11. přednáška „Z Pamíru“

6. 12. přednáška „Vznik muzeí na Vysočině, 125. jubileum muzea v Telči“

TELČ

7. 11. přednáška „Archeologické výzkumy v Telči“

25. 12. – 31. 12. Vánoce s telčským betlémem

- slavnostní zpřístupnění restaurovaného pohyblivého betlému manželů Vostrých

TŘEŠŤ

Do 27. 11. „Historické kočárky Miloslavy Šormové“

- výstava dětských kočárků z let 1880-1980 ze soukromé sbírky Miloslavy Šormové

PŘIPRAVUJEME

Muzeum Vysočiny Jihlava

26. 1. – 1. 4. 2012 „Merkur aneb dírkatý zážrak“

- výstava o historii nejnámější české stavebnice

19. 1. – 18. 3. „Dráteníkův rok“

- výstava prací členů Cechu česko-moravských uměleckých dráteníků

5. 1. – 4. 3. „Do Mexika za přírodou a lidmi“

- výstava fotografií s doprovodnými texty z již 8. putování českých zoologů společnosti ZOOGEOS, tentokrát po semiaridních (polosuchých) oblastech Mexického vnitrozemí

Kavárna

17. 1. – 4. 3. „Kamarádi, řeky a hory“

- výstava fotografií Petra Boudy z cest do vysokých hor a na divokou vodu

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA!